

Respons

Syria: Grensepassering og reiser internt i landet

Problemstilling/spørsmål:

- Er grensepasseringene mellom Syria og nabolandene åpne?
- Er det mulig å foreta reiser internt i Syria?
- Foregår det grensekontroller og kontroller av reisende inne i Syria?

Grensepassering til nabolandene

Siden opprøret i Syria brøt ut i mars 2011 og frem til utgangen av august 2012, har et stort antall syrere forlatt landet på grunn av den voldelige konflikten, enten på legal måte eller illegalt utenom de offisielle grensepasseringene. I siste halvdel av august 2012 har antall syrere som tar seg over til nabolandene økt kraftig. 31. august var det estimert at nærmere 230 000 syriske flyktninger oppholdt seg i nabolandene, en økning på over 50 000 fra midten av august (UNHCR 2012a; UNHCR 2012b). Noen av de offisielle grensepasseringene har blitt stengt i løpet av opprøret, mens andre for en stor del har vært åpne for ordinær persontrafikk (IRIN 2012b).

Libanon

Grenseovergangene mellom Syria og Libanon var åpne og opererte normalt ved utgangen av august 2012. Syriske grensevakter foretar kontroll med reisende på normal måte. Libanon har ikke endret praksis vedrørende syriske statsborgeres innreise og opphold i landet. Syriske borgere kan reise inn uten pass, kun med nasjonalt identitetskort. De får automatisk oppholdstillatelse i seks måneder som kan fornyes to ganger (HRW 2012a, s. 3). Palestinere fra Syria gis imidlertid kun en ukes opphold i Libanon (IRIN 2012a). Mange av de om lag 50 000 syrerne som så langt har flyktet til Libanon har tatt seg inn i landet på illegal måte for å unngå syriske grensevakter. Denne gruppen har ingen formell oppholdstillatelse i landet og risikerer i teorien deportasjon. 14 syriske statsborgere ble deportert tilbake til Syria i august (HRW 2012a, s. 3).

Jordan

Grenseovergangen mellom Syria og Jordan var åpen for ordinær persontrafikk ved utgangen av august 2012. Syriske grensevakter foretar kontroll av alle reisende på normal måte. De fleste syrere har imidlertid valgt å krysse grensen ulovlig for å unngå den syriske grensekontrollen (diplomatkilde i Amman 2012). Syriske grensevakter skal i perioder også ha nektet reisende å forlate landet (HRW 2012b). Jordanske myndigheter har tatt imot de som har krysset grensen og innkvartert dem i "transittsentre" og en nylig åpnet flyktningleir, Za'atari, nord i landet (UNHCR 2012a). Tidligere kunne syrere som hadde reist inn i Jordan illegalt reise fritt i Jordan uten visum så lenge en jordansk statsborger opptrådte som "garantist". I august 2012 gikk myndighetene bort fra systemet med garantister, og de nyankomne syrerne blir i økende grad tvunget til å bli værende i flyktningleiren og mottakssentrene. Jordanske myndigheter har angivelig forsøkt å forhindre at palestinske flyktninger fra Syria tar seg over grensen. Palestinere skal ha blitt stoppet av jordanske grensevakter og returnert til Syria (HRW 2012b; IRIN 2012a).

Tyrkia

Tyrkiske myndigheter har så langt tillatt syrere innreise til landet. Syriske statsborgere som reiser inn på lovlig måte kan oppholde seg i Tyrkia visumfritt i tre måneder. Oppholdet kan forlenges. Også de som reiser inn ulovlig får lov til å bli i landet. Ifølge en talsperson for FN i Tyrkia (samtale med Landinfo i juni 2012) erklærte Tyrkia i oktober 2011 at de syriske flyktningene i landet skulle få "midlertidig beskyttelse". Før dette hadde man fra offisielt hold referert til dem som "gjester. Tyrkia har så langt bygget ni flyktningleiere for syriske flyktninger og planlegger å bygge ytterligere syv (UNHCR 2012a).

De offisielle grenseovergangene har for det meste vært åpne for ordinær persontrafikk, men i august 2012 stengte Tyrkia flere av grenseovergangene til Syria fordi leirene inne i Tyrkia var fulle. Dette resulterte i at flere tusen syrere ble værende på grensepasseringene i påvente av at Tyrkia igjen skulle åpne dem (Cave & Gladstone 2012). Ved utgangen av august ventet 8000 personer på å få krysse grensen. Tyrkiske myndigheter har opplyst at de slipper inn de som har ventet i mindre grupper av gangen (UNHCR 2012b). Ifølge syriske aktivister fra opposisjonsbevegelsen som Landinfo har snakket med (samtaler i Oslo august 2012), har flere av grenseovergangene til Tyrkia blitt overtatt av militsgrupper med tilknytning til Den frie syriske armé (FSA). Grenseovergangen Bab al-Hawa mellom Aleppo og Antakya-provinsen i Tyrkia, samt grenseovergangen mellom Qamishli og Nusaybin i øst, kontrolleres imidlertid fremdeles av det syriske regimet som foretar kontroll av reisende på ordinær måte.

Irak

Størstedelen av syrerne som har krysset grensen til Irak de siste månedene, er kurdere som har krysset grensen ved Rabia i nordøst. Syrerne som reiser inn i Irak denne veien blir automatisk ansett som "flyktninger" av de kurdiske selvstyremyndighetene i Nord-Irak og bosettes i flyktningleiren Domiz (UNHCR 2012a; IRIN 2012b). Den syriske siden av grenseovergangen ble i en periode overtatt av medlemmer av det syrisk-kurdiske partiet PYD, men skal nå være under syriske myndigheters kontroll, ifølge en syrisk aktivist fra opposisjonsbevegelsen (samtale med Landinfo i Oslo i august 2012). Grensen mellom Syria og Irak i Eufrat-dalen lengre sør (Abu Kamal/Al-Qa'im) har i perioder vært stengt av irakiske myndigheter ut fra

Respons Syria: Grensepassering og reiser internt i landet

sikkerhetshensyn og i påvente av at flyktningleiren i Al-Qaim skal få tilstrekkelig kapasitet (IRIN 2012b; Markey 2012; UNHCR 2012a).

Reise internt i Syria

Mange steder i Syria er reisevirksomhet forbundet med fare på grunn av den pågående væpnede konflikten. I august 2012 foregikk det daglig væpnede sammenstøt mellom regjeringsstyrker og opposisjonsgrupper i Dara provinsen, i og rundt Damaskus og i provinsene Homs, Hama, Idlib, Aleppo og Dayr az-Zur. Regimestyrker har bombardert sivile boligområder hvor opposisjonsgrupper opererer med artillerigranater, tanks og kamphelikoptre. De opererer også kontrollposter mange steder hvor ettersøkte personer arresteres. Væpnede opposisjonsgrupper opererer egne kontrollposter i områder under deres kontroll og arresterer angivelig kriminelle og personer som mistenkes for å være regimets informanter. Konflikten har i tillegg medført en økning i kriminell virksomhet, inkludert kidnappinger og plyndring av bolighus som er forlatt av eierne. I tillegg til de over 200 000 som har forlatt landet, er minst 1,5 millioner mennesker internt fordrevet på grunn av konflikten (Crisis Group 2012, s. 7-8; Independent Commission of Inquiry on the Syrian Arab republic 2012, s. 7-8; UN Secretary General 2012, s. 3-4; UNHCR 2012a).

Ifølge syriske aktivister i opposisjonsbevegelsen som Landinfo snakket med (samtaler i august 2012), kontrolleres store deler av veistrekningen gjennom Eufrat-dalen fra den irakiske grensen via Dayr az-Zur og Raqqa og videre til Aleppo av opposisjonsgrupper som har satt opp egne kontrollposter. Strekningen mellom Aleppo og kysten, samt områdene nord for Aleppo, har vært preget av kamper gjennom hele sommeren 2012 og kontrolleres også delvis av opposisjonen.

Hovedveien mellom Damaskus og Aleppo har for det meste vært under myndighetenes kontroll, men kamphandlinger har funnet sted nord for Homs. Den væpnede opposisjonen har blant annet vært i stand til å stoppe regimets forsyningslinjer ved Rastan mellom Homs og Hama, nord for Hama og mellom Aleppo og Idlib (Institute for the Study of War 2012).

Fra Damaskus og sørover mot den jordanske grensen har det også vært kamper, men i dette området kontrollerer ikke den væpnede opposisjonen sammenhengende landområder, slik de gjør lengre nord i landet (Institute for the Study of War 2012). Det har også vært kamper mellom Damaskus og den libanesiske grensen, men Landinfo er ikke kjent med at veien mellom Damaskus og grensen til Libanon har vært utsatt for angrep så langt.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Respons Syria: Grensepassering og reiser internt i landet

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Cave D. & Gladstone R. (2012, 24. august). Torrent of Syrian refugees stains aid effort and region. *New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2012/08/25/world/middleeast/refugee-numbers-swell-as-fighting-in-syria-intensifies.html?_r=1&pagewanted=all [lastet ned 4. september 2012]
- Crisis Group (2012, 1. august). *Syria's mutating conflict*. Brussel: Crisis Group. Middle East Report no 128. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Syria/128-syrias-mutating-conflict.pdf> [lastet ned 5. september 2012]
- Diplomatkilde i Amman (2012, august). [Rapporten er unntatt offentlighet]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2012a, 29. august). *Syria neighbors: Keep borders open for refugees*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2012/08/29/syria-neighbors-keep-borders-open-refugees> [lastet ned 31. august 2012]
- HRW (2012B, 4. juli). *Jordan: Bias at the Syrian border*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2012/07/04/jordan-bias-syrian-border> [lastet ned 3. september 2012]
- Independent Commission of Inquiry on the Syrian Arab republic (2012, 10. august). *Report of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*. New York: FNs menneskerettighetsråd. Tilgjengelig fra http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session21/A-HRC-21-50_en.pdf [lastet ned 5. september 2012]
- Institute for the Study of War (2012, 1. august). *Syria's maturing insurgency as of August 1st 2012*. Washington: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/2012-08-01%20Syria%20Brief%20Map.pdf> [lastet ned 5. september 2012]
- IRIN (2012a, 29. august). Analysis: Palestinian refugees from Syria feel abandoned. *IRIN*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report/96202/Analysis-Palestinian-refugees-from-Syria-feel-abandoned> [lastet ned 31. august 2012]
- IRIN (2012b, 20. august). Briefing: The mounting Syrian refugee crisis. *IRIN*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report/96136/Briefing-The-mounting-Syrian-refugee-crisis> [lastet ned 4. september 2012]
- Markey P. (2012, 26. august). Iraq seeks to curb frontier spillover from Syria crisis. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/2012/08/26/us-syria-crisis-iraq-idUSBRE87P05X20120826> [lastet ned 5. september 2012]

Respons Syria: Grensepassering og reiser internt i landet

- UNHCR (2012a, 24. august) *Syria regional refugee response. Jordan, Lebanon, Iraq, Turkey*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> [lastet ned 30. august 2012]
Se lenke lenger ned på siden.
- UNHCR (2012b, 31. august). *Syria regional refugee response. Jordan, Lebanon, Iraq, Turkey*.. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> [lastet ned 5. september 2012]
Se lenke lenger ned på siden.
- UN Secretary General (2012, 6. juli) *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2043 (2012)*. New York: FNs sikkerhetsråd. Tilgjengelig fra <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N12/407/81/PDF/N1240781.pdf?OpenElement> [lastet ned 5. september 2012]

Muntlige kilder

- Syrisk journalist og aktivist i opposisjonsbevegelsen. Samtale i Oslo august 2012.
- Syrisk aktivist i opposisjonsbevegelsen. Samtale i Oslo august 2012.
- Talsperson for FN i Tyrkia. Samtale på Malta juni 2012.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.